

**V Liceum Ogólnokształcące
z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Adama Asnyka**

ul. Ofiar Oświęcimia 14, 71-503 Szczecin

**PROGRAM WEWNĄTRZSKOLNEGO
SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO**

Szczecin 2019 r.

I. Podstawy prawne:

1. USTAWA z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r., poz. 1148 i 1078; ogłoszono dnia 19 czerwca 2019 r. obowiązuje od dnia 1 września 2017 r.) - art. 26a ust. 3 ustawy.
2. Rozporządzenie MEN z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. poz. 325, ogłoszono dnia 20 lutego 2019 r., obowiązuje od dnia 1 września 2019 r.)
3. Rozporządzenie MEN z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2013 r., poz. 532).
4. Rozporządzenie MEN z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r. poz. 1643).
5. Rozporządzenie MEN z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001r. nr 61, poz. 624 z późn. zm.).
6. Rozporządzenie MEN z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z dnia 30.08.2012 r.).
7. Statut V Liceum Ogólnokształcącego w Szczecinie.

II. Założenia Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Cel ogólny i cele szczegółowe programu doradztwa zawodowego są spójne z celami kształcenia ogólnego w liceum ogólnokształcącym.

Cel ogólny doradztwa zawodowego

Celem doradztwa zawodowego w liceum ogólnokształcącym jest przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania i zmian decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

Cele szczegółowe programu

Rekomendowane do realizacji przez doradcę zawodowego podczas zajęć z zakresu doradztwa zawodowego wynikających z ramowych planów nauczania.

W obszarach:

1. Własny potencjał:

- sporządzanie bilansu własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy („portfolio”);
- ustalanie obszarów do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego;

2. Świat zawodów i rynek pracy:

- analiza informacji o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz drogach dojścia do nich w kontekście wyborów zawodowych;
- analiza informacji o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz zasadach na nim funkcjonujących w kontekście wyborów zawodowych;

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie:

- analiza możliwości uzyskiwania i poszerzania kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji;
- określenie korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym;

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych:

- ustalenie swoich celów, zadań i działań w kontekście planowania kariery;
- planowanie różnych wariantów kariery edukacyjno-zawodowej na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji nt. rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki decyzji;

- dokonanie wyboru dalszej drogi edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i celami.

Realizacja celów odbywa się poprzez:

- 1) realizację tematyki związanej z doradztwem zawodowym podczas lekcji przedmiotowych z zakresu kształcenia ogólnego oraz lekcji wychowawczych;
- 2) podczas grupowych zajęć z zakresu doradztwa zawodowego prowadzonych przez doradcę zawodowego;
- 3) wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniem na obowiązkowych i pozalekcyjnych zajęciach edukacyjnych;
- 4) zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej realizowanych w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej;
- 5) indywidualne porady i konsultacje udzielane przez: wychowawców, nauczycieli, pedagoga, doradcę zawodowego;
- 6) organizację spotkań z przedstawicielami wyższych uczelni, szkół policealnych, przedstawicielami Powiatowego Urzędu Pracy i Wojewódzkiego Urzędu Pracy oraz zakładów pracy;
- 7) tablice informacyjne;
- 8) materiały informacyjne dostępne w czytelnicy (Kącik Doradztwa Zawodowego);
- 9) indywidualne poradnictwo zawodowe z doradcą zawodowym, pedagogiem szkolnym;
- 10) udział uczniów, rodziców i nauczycieli w targach i giełdach pracy;
- 11) udział rodziców i nauczycieli w szkoleniach z zakresu doradztwa zawodowego;
- 12) publikowanie na stronie internetowej szkoły broszur informacyjnych i innych materiałów z zakresu doradztwa zawodowego;
- 13) zajęć wolontariatu;

Adresaci wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego

Adresatami programu wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego są:

- uczniowie,
- rodzice,
- nauczyciele.

Obejmuje on indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami, ma charakter planowanych działań.

Realizatorzy programu

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego realizowany jest przez:

- 1) wychowawców klas (zajęcia związane z przygotowaniem młodzieży do podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych oraz planowania kariery zawodowej w ramach godzin wychowawczych oraz rozmów indywidualnych, realizując plan wychowawczy klasy);
- 2) pedagoga szkolnego (zajęcia grupowe i indywidualne rozmowy);
- 3) nauczycieli – bibliotekarzy, uczniowie mają możliwość korzystania z zasobów dotyczących doradztwa zawodowego znajdujących się w bibliotece, czytelnicy;
- 4) nauczycieli – opiekunów kół zainteresowań, prowadzących zajęcia rozwijające zainteresowania i pasje uczniów;
- 5) opiekunów samorządu szkolnego, zapewniając warunki organizacyjne dla samorządowej działalności młodzieży, udzielając pomocy w realizacji zadań samorządu;
- 6) opiekuna Szkolnego Klubu Wolontariusza;
- 7) dyrekcję szkoły wspierającą kontakty pomiędzy uczestnikami procesu doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- 8) wszystkich nauczycieli w ramach poszczególnych przedmiotów, realizując podstawę programową liceum ogólnokształcącego i program nauczania;

- 9) przedstawicieli podmiotów, z którymi współpracuje szkoła przy realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego.

III. Podmioty, z którymi współpracuje szkoła przy realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego

Podmioty, z którymi współpracuje szkoła przy realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego z uwzględnieniem potrzeb uczniów i rodziców oraz lokalnych i regionalnych działań związanych z doradztwem zawodowym:

1. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna Nr 3 w Szczecinie.
2. Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Szczecinie.
3. Zachodniopomorskie Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli w Szczecinie.
4. Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej WUP w Szczecinie.
5. Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinie.
6. Ośrodek Doksztalania i Doskonalenia Zawodowego ZCEMiP.
7. Uczelnie wyższe: Pomorski Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Szczeciński, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie i inne uczelnie (w zależności od potrzeb).
8. Pracodawcy (w zależności od potrzeb).
9. Udział w Targach Edukacyjnych: „Vocatium”, „Salon Maturzystów”, itp.

IV. Tematyka działań

Zgodnie ze strukturą programu w każdej klasie będą realizowane przewidziane w programie działania powiązane z treściami kształcenia, co umożliwi uczniom dostrzeganie związków pomiędzy tym, czego się uczą, a swoją dalszą edukacją i karierą zawodową.

Tematyka związana z doradztwem zawodowym realizowana przez nauczycieli poszczególnych przedmiotów					
Lp.	Przedmiot	Proponowana tematyka	Klasy	Kto realizuje	Termin realizacji
1.	Język polski	- styl urzędowy; pisanie listu motywacyjnego i CV, - komunikacja środowiskowa i zawodowa,	uczniowie wszystkich klas	nauczyciel języka polskiego	w trakcie nauczania przedmiotu
2.	Język angielski / język niemiecki realizownawstwo /jam	- wyrażanie zamierzeń i planów dalszego kształcenia i wyboru zawodu, - opis zaplanowanych czynności, - poszukiwanie pracy, - rozumienie treści ogłoszeń o pracę, - sporządzenie życiorysu i podania o pracę/listu motywacyjnego, - poznanie popularnych zawodów i związanych z nimi czynności, - poznanie warunków pracy i zatrudnienia, - poznanie słownictwa związanego ze światem zawodów i zatrudnieniem,	uczniowie wszystkich klas, w których nauczany jest przedmiot	nauczyciel języka angielskiego, niemieckiego, realizownawstwa	w trakcie nauczania przedmiotu
3.	Technologia informacyjna	- wykorzystanie nowoczesnych technik informacyjnych do tworzenia wizji dalszego kształcenia i przyszłego zawodu, - przygotowanie dokumentów aplikacyjnych, - tworzenie bazy danych, - wyszukiwanie w sieci informacji dotyczących pracy i edukacji, - korzystanie z usług internetowych,	uczniowie wszystkich klas, w których nauczany jest przedmiot	nauczyciel przedmiotu technologia informacyjna	w trakcie nauczania przedmiotu
4.	Podstawy przedsiębiorczości	- człowiek jako istota przedsiębiorcza (dokonywanie samooceny, motywy aktywności zawodowej człowieka, wyznaczenie celów i zadań, organizacja	uczniowie wszystkich klas, w których	nauczyciel przedmiotu podstawy	w trakcie nauczania przedmiotu

		pracy, etc.), - przedsiębiorstwo w gospodarce rynkowej (podejmowanie działalności gospodarczej, etc.), - człowiek w gospodarce rynkowej (rynek pracy i bezrobocie, prawo pracy, poszukiwanie pracy, dokumentacja związana z poszukiwaniem pracy i podejmowaniem pracy, rozmowa kwalifikacyjna),	nauczany jest przedmiot	przedsiębiorczości	
5.	Wiedza o społeczeństwie	- osiągnięcie motywacji i zdolności do indywidualnej i zbiorowej aktywności społecznej, - poznanie wybranych zagadnień prawa i polskiego systemu prawnego (obowiązki pracodawcy, pracownika, itp.), - wypełnianie druków urzędowych, sporządzanie pism (np. CV, list motywacyjny), - administracja publiczna, - samorząd terytorialny, - struktura społeczeństwa, - prawa człowieka, - komunikacja interpersonalna,	uczniowie wszystkich klas, w których nauczany jest przedmiot	nauczyciel przedmiotu wiedza o społeczeństwie	w trakcie nauczania przedmiotu
6.	Historia	- migracje ludności związane z poszukiwaniem pracy, - „ginące” zawody,	uczniowie wszystkich klas, w których nauczany jest przedmiot	nauczyciel historii	w trakcie nauczania przedmiotu
7.	Geografia	- miasta i obszary uprzemysłowione na świecie, - regiony zagrożone bezrobociem, - ośrodki edukacyjne w Polsce i na świecie,	uczniowie wszystkich klas, w których nauczany jest przedmiot	nauczyciel geografii	w trakcie nauczania przedmiotu
8.	Biologia	- znaczenie zdrowego stylu życia dla kondycji człowieka w sferze fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej, - przyczyny stresu i sposoby radzenia sobie ze stresem, - zawody medyczne,	uczniowie wszystkich klas, w których nauczany jest przedmiot	nauczyciel biologii	w trakcie nauczania przedmiotu
9.	Wychowanie do życia w rodzinie /wdż/	- komunikacja interpersonalna, - zachowania asertywne, - tolerancja dla odmienności seksualnych, religijnych, etnicznych i kulturowych,	uczniowie wszystkich klas, w których nauczany jest przedmiot	nauczyciele prowadzący zajęcia w ramach wdż	w trakcie nauczania przedmiotu
Lp.	Inne formy zajęć	Tematyka/zagadnienia	Klasy	Kto realizuje	Termin realizacji
1.	Wyjścia z uczniami na wyższe uczelnie (wykłady), targi edukacyjne, targi pracy), do zakładów pracy	Przybliżenie ofert kształcenia na uczelniach wyższych i szkołach policealnych.	wszyscy uczniowie	wychowawcy, nauczyciele przedmiotów zawodowych, pedagogzy	cały rok szkolny
2.	Udział w Szczecińskim Salonie Maturzystów PERSPEKTYWY	Udział w spotkaniach z ekspertami OKE Poznań. Zapoznanie się z ofertą kształcenia uczelni wyższych.	klasy drugie i trzecie	wychowawcy klas, koordynator ds. doradztwa edukacyjno - zawodowego	19-20 wrzesień
3.	Spotkania z przedstawicielami uczelni	Zapoznanie z ofertą kształcenia w uczelniach wyższych.	klasy drugie i trzecie	pedagog, doradca zawodowy	II semestr
4.	Koła zainteresowań	Rozwijanie pasji i zainteresowań oraz uzdolnień uczniów.	wszyscy chętni uczniowie	opiekunowie kół zainteresowań	cały rok szkolny
5.	Działalność samorządu klasowego i szkolnego.	Rozwijanie umiejętności społecznych i zadaniowych uczniów.	wszyscy uczniowie	opiekunowie samorządu	cały rok szkolny
6.	Działalność uczniów w ramach wolontariatu.	Rozwijanie umiejętności społecznych i zadaniowych uczniów.	wszyscy uczniowie	opiekun SKW	cały rok szkolny
7.	Udział w Zachodniopomorskim	Wyjścia z uczniami na wykłady i inne zajęcia edukacyjne organizowane przez uczelnie wyższe	wszyscy chętni uczniowie	wychowawcy klas	wrzesień

	Festiwalu Nauki	Szczecina.			
8.	Spotkania z pracodawcami	Poznanie specyfiki pracy w poszczególnych zakładach pracy. Poznanie oferty na lokalnym rynku pracy. Poznanie warunków pracy w regionie	wszyscy chętni uczniowie	wychowawcy klas, nauczyciele podstaw przedsiębiorczości	w razie potrzeby
9.	Rozmowy doradcze	Reorientacja zawodowa w przypadkach niewłaściwych wyborów. Wskazywanie możliwości uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w systemie oświatowym i poza oświatowym. Pomoc w wyborze lub w zmianie szkoły/zawodu.	zainteresowani uczniowie	pedagog, doradca zawodowy	w razie potrzeby
10.	Zajęcia edukacyjne z doradcą zawodowym z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej nr 3 w Szczecinie oraz doradcą szkolnym	Poznanie własnych predyspozycji zawodowych i planowanie ścieżki edukacyjno – zawodowej.	uczniowie klas trzecich	doradca zawodowy z PP-P nr 3 w Szczecinie; za terminarz wizyty odpowiedzialny pedagog	cały rok szkolny
11.	Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego realizowane podczas lekcji wychowawczych.	1. Poznaj samego siebie (zainteresowania, uzdolnienia, pasje, mocne strony). 2. Komunikacja interpersonalna, autoprezentacja. 3. Zasady rekrutacji do szkół. 4. Moje życie w moich rękach – podejmowanie decyzji edukacyjno - zawodowych. 5. Mój profil kształcenia – mój zawód 6. Wybór zawodu, świadomy czy przypadkowy? 7. Wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych. 8. Moje cele, zadania i działania w kontekście planowania ścieżki edukacyjno – zawodowej. 9. Prawidłowa komunikacji interpersonalna; asertywność savoir – vivre. 10. Korzyści wynikające z uczenie się przez całe życie w rozwoju zawodowym i osobistym. 11. Mój system wartości, w tym wartości związane z pracą i etyką zawodową. 12. Instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno – zawodowej, w tym instytucje rynku pracy. 13. Źródła informacji dotyczące dalszego kształcenia i doskonalenia zawodowego.	uczniowie (zgodnie z planem wychowawczym klasy)	wychowawcy klas, doradca zawodowy	cały rok szkolny
12.	Zajęcia edukacyjne z doradztwa zawodowego	Wypełnianie dokumentów aplikacyjnych związanych z podejmowaniem pracy i procedurą zatrudnienia zgodnie z wymaganiami pracodawców. Sposoby poszukiwania pracy. Informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy.	klasy kończące szkołę	nauczyciele podstaw przedsiębiorczości we współpracy z pedagogiem	cały rok szkolny

V. Metody

Nauczyciele, wychowawcy, pedagodzy i inni specjaliści realizujący program wewnątrzszkolnego doradztwa zawodowego wykorzystują następujące metody pracy z uczniem:

- podające: pogadanka, opowiadanie, wykład, opis, informacja;
- problemowe: wykład problemowy, metody aktywizujące;
- programowane: z użyciem komputera;
- eksponujące: pokaz, film, ekspozycja;
- praktyczne: ćwiczenia, projekty, giełdy szkół, konkursy, warsztaty,
- poradnictwo zawodowe grupowe i indywidualne.

Metody, formy i tematyka działań prowadzonych z uczniami:

1. Prezentacja programu doradztwa edukacyjno – zawodowego (klasy I – realizator: wychowawcy).

2. Rozpoznawanie potrzeb i zainteresowań swojego dziecka (klasy II – realizator: wychowawcy).
3. Przybliżenie lokalnego rynku pracy – informacja (klasy III – wychowawcy, we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy).
4. Wskazówki pomocne w planowaniu dalszej kariery edukacyjno – zawodowej, informacja o ofercie uczelni wyższych i szkół policealnych Szczecina – działania informacyjne (klasy III – wychowawcy klas, we współpracy z pedagogiem).
5. Udostępnienie informatorów z wykazem uczelni, szkół policealnych.

Metody, formy i tematyka działań prowadzonych z rodzicami uczniów:

1. Jak pomóc dziecku w planowaniu kariery edukacyjno – zawodowej? – spotkanie z doradcą zawodowym.
2. Przedstawienie aktualnej oferty edukacyjnej dla absolwentów szkoły – szkoły policealne, uczelnie wyższe. Zapoznanie rodziców z zasadami i terminami rekrutacji na uczelnie wyższe – działania informacyjne (klasy 3 LO – realizator: wychowawcy klas).
3. Indywidualne porady i konsultacje dla rodziców (pedagog, wychowawcy klas, nauczyciele).

VI. Ewaluacja

Realizacja tematyki z zakresu doradztwa zawodowego dokumentowana jest wpisem tematu do dziennika zajęć lekcyjnych i/lub dziennika pracy szkolnego doradcy zawodowego.

Po zrealizowaniu planu/zadań doradcy zawodowy i nauczyciele sporządzają sprawozdanie z realizacji programu Wewnątrzszkolnego Sytemu Doradztwa Zawodowego za każdy semestr danego roku szkolnego. Sprawozdanie jest przekazane do koordynatora wewnątrzszkolnego sytemu doradztwa zawodowego drogą elektroniczną, wg opracowanego wzoru (zał. 1), w celu sporządzenia sprawozdania zbiorczego.

Załącznik nr 1.

Imię i nazwisko nauczyciela/nauczany przedmiot

Lp.	Zrealizowana tematyka zajęć	Klasa	Termin realizacji	Kto realizował

Zatwierdzono do realizacji uchwałą Rady Pedagogicznej z dnia 30.09.2019 r.

Opracowanie: Lilianna Chrzempka, Maryla Raban, Aneta Wojak